

La Junta de Govern de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears presenta la proposta de **Posicionament de Desproveïment de Fàrmacs a Catalunya** elaborada conjuntament per la Societat Catalana de Farmàcia Clínica i la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental amb l'adhesió de les següents Societats científiques de l'Acadèmia:

L'Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut, la Societat Catalana d'Angiologia Cirurgia Vascular i Endovascular, la Societat Catalana de Bioètica, la Societat Catalana de Digestologia, la Societat Catalana d'Endocrinologia i Nutrició, la Societat Catalana de Farmacologia, la Societat Catalana Medicina del Dolor, la Societat Catalana de Medicina Legal, la Societat Catalana de Neurologia, la Societat Catalana de Pediatria, la Societat Catalana de Pneumologia, la Societat Catalana de Reumatologia i la Societat Catalana de Sexologia.

PROPOSTA DE POSICIONAMENT SOBRE EL DESPROVEÏMENT DE FÀRMACS A CATALUNYA.

SC. de Farmàcia Clínica i SC. de Psiquiatria i Salut Mental

Desembre de 2014

Una situació de *desproveïment* podria definir-se com aquella en la qual el subministrament d'un medicament és insuficient per cobrir la demanda dels pacients tractats. Els desproveïments tant poden tenir impacte local com nacional o internacional.

La teràpia farmacològica és un dels pilars de l'atenció sanitària, però els medicaments s'han d'utilitzar de forma racional i complint principis d'eficiència, seguretat i qualitat. Malauradament, durant els últims mesos, aquesta condició s'ha vist limitada per problemes en el subministrament de determinades especialitats farmacèutiques.

Cal tenir en compte que, la interrupció sobtada d'un tractament pot donar lloc a conseqüències negatives sobre el control de les malalties, podent arribar a ser greus o molt greus en alguns grups de pacients d'especial risc. Aquesta situació obliga als professionals sanitaris a realitzar canvis urgents en el tractament d'aquests pacients, a banda de que en moltes ocasions ni tan sols existeixen alternatives vàlides. Tenint en compte que la optimització de la medicació dels pacients crònics polimedicats ja és complicada de per si, el fet d'afegir un component d'urgència per la manca de disponibilitat de medicaments, en dificulta encara més el correcte maneig.

A dia d'avui, la pàgina web de l'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris (AEMPS) recull un total de 170 especialitats farmacèutiques afectades per problemes de subministrament. Així doncs, el desproveïment de fàrmacs ha esdevingut un problema d'una magnitud considerable, que ha anat en augment durant els darrers mesos.

Aquesta situació recau en els professionals sanitaris de tots els àmbits assistencials (atenció primària, sociosanitaris i hospital), ja que es produeixen desproveïments de medicaments de diversos grups terapèutics amb repercussió sobre diverses patologies, com per exemple:

- Substitució hidroelectrolítica: potassi, magnesi.
- Vasodilatadors: nitroglicerina (Vernies®, Trinispray®).
- Psicofàrmacs: neurolèptics: trifluoperazina (Eskazine®), perfenazina (Decentan®) i antidepressius: imipramina (Tofranil®), fenelzina (Nardil®), tranilcipromina (Parnate®), associació a dosi fixa de melitracè i flupentixol (Deanxit®).
- Corticoides: dexametasona (Fortecortin®), hidrocortisona (Actocortina®), prednisona (Dacortin®).
- Antivirals oftalmològics, antiglaucoma: aciclovir (Zovirax® pomada oftàlmica), acetazolamida (Edemox®).
- Andrògens: testosterona (Reandron®), alprostadil (Caverject® 10 i 20mcg).
- Antiinfecciosos amb formulacions orals líquides: cefuroxima axetilo (Zinnat®), cefixima (Denvar®).
- Agents de diagnòstic: tuberculina (Tuberculina PPD Evans®).

La manca d'aquests medicaments genera una gran distorsió al pacient, que té dificultats a l'hora d'adquirir la medicació, i al professional sanitari, ja que s'ha de plantejar alternatives terapèutiques que no sempre estan exemptes de riscos i/o problemes, com per exemple:

- Canvis de dosi.
- Canvis en la forma farmacèutica.
- Retard en l'adquisició, en els casos on la importació és una via alternativa.
- Canvis de tractament per una alternativa terapèutica, assumint el risc de desestabilització de la patologia.

Totes aquestes situacions generen greus problemes a l'hora de proporcionar als pacients el tractament adequat i plantegen casos difícils de manejar, podent comportar conseqüències desfavorables importants en l'efectivitat, en la seguretat o en l'impacte econòmic del tractament.

D'altra banda, l'origen dels desproveïments es múltiple i poden localitzar-se en diferents baules de la cadena d'autorització, producció i distribució de fàrmacs.

És per això que l'abordatge del problema ha de tenir diversos punts d'actuació, situant en tot moment al pacient en el focus principal, i marcant com a objectiu bàsic el garantir un subministrament de medicaments adequat en temps i quantitat.

Recentment, l'*European Association of Hospital Pharmacists* ha publicat l'informe "*Medicines shortages in european hospitals*", en el queden reflectits els resultats d'una enquesta que va ser contestada per 600 farmacèutics de l'àmbit hospitalari de 36 països europeus. Els resultats fan palès una situació crítica, generalitzada i freqüent, que en ocasions pot afectar la salut dels pacients i que pot tenir repercussió sobre la seguretat dels tractaments. Segons aquest informe, els grups de medicaments que destaquen com els més afectats a nivell europeu són els antiinfecciosos, antineoplàstics i anestèsics, i s'estima que un farmacèutic d'hospital pot arribar a destinar una mitjana de cinc hores setmanals a la gestió de tot el què comporten els desproveïments.

Des de la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental i la Societat Catalana de Farmàcia Clínica considerem necessàries les mesures següents:

- Sensibilització de les Autoritats Sanitàries i Agències Reguladores en vers al problema del desproveïment de fàrmacs, així com la seva participació en el desenvolupament d'un pla d'acció integral, efectiu i urgent.

- Investigació de les causes dels desproveïments i implementació de mesures per evitar problemes en la cadena de subministrament de fàrmacs.
- Revisió de la política de preus de determinades especialitats farmacèutiques (medicaments "antics" excessivament barats).
- Agilització de la tramitació del Real Decret de Traçabilitat, a fi d'evitar l'exportació paral·lela d'aquells medicaments que són més cars en altres països.
- Disseny d'un procés de distribució de medicaments alternatius en cas de desproveïment, que no sobrecarregui les ja actualment congestionades Unitats de Dispensació Ambulatoria dels serveis de farmàcia hospitalària.
- Informació compartida i actualitzada entre tots els agents involucrats.

Amb tot això considerem molt important que els professionals sanitaris disposin en tot moment d'informació actualitzada sobre la disponibilitat de cada medicament, que els permeti establir plans d'actuació per pal·liar les conseqüències negatives dels desproveïments.

En aquest context és important adoptar una actitud proactiva i dissenyar accions preventives (prèvies al desproveïment), així com resolutives, que permetin actuar quan aquests tinguin lloc. En aquest sentit són fonamentals les aliances entre els professionals responsables de la prescripció, l'administració i la dispensació dels medicaments i amb els propis pacients, per tal de disposar de la informació necessària, detallada i precisa.

Es tracta doncs d'un problema important, amb una magnitud que justifica la petició als agents implicats de cercar eines que el mitiguin i resolguin, amb l'objectiu de garantir l'òptim subministrament de medicaments als pacients que els necessiten.

Julio Martínez Cutillas

Jordi Blanch Andreu

President de la SC. de Farmàcia Clínica

President de la SC. Psiquiatria i Salut Mental